Seat No. : _______________

NG2-103

December-2015

M.A., Sem.-III

504 : Gujarati (EA)

(સાહિત્યસ્વરૂપ - પદ્ય)

Time : 3 Hours] **[Max. Marks : 70**

સૂચના : બધા પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

1. આખ્યાન સ્વરૂપના લક્ષણો વિશે નોંધ તૈયાર કરો. **14**

અથવા

મુખ્ય-મુખ્ય આખ્યાનકારોના પ્રદાનને ધ્યાનમાં રાખીને મધ્યકાલીન આખ્યાનની વિકાસરેખા સ્પષ્ટ કરો.

2. આખ્યાનની સ્વરૂપગત લાક્ષણિકતાઓને ધ્યાનમાં રાખીને પ્રેમાનંદકૃત 'નળાખ્યાન'નું મૂલ્યાંકન કરો. **14**

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો : (**બંને**)

(1) 'નળાખ્યાન'માં પ્રેમાનંદની પાત્રનિરૂપણ કળા

(2) 'નળાખ્યાન'માં પ્રેમાનંદની રસનિરૂપણ કળા

3. ખંડકાવ્ય સંજ્ઞા સમજાવી, ખંડકાવ્ય સ્વરૂપની લાક્ષણિકતાઓની સમીક્ષા કરો. **14**

અથવા

ગુજરાતીમાં ખંડકાવ્ય સ્વરૂપ ક્ષેત્રે વિવિધ કવિઓએ કરેલા પ્રદાનનું મૂલ્યાંકન કરો.

4. કાન્તના ખંડકાવ્યો વિશે પરિચયાત્મક નોંધ તૈયાર કરો. **14**

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો : (**બંને**)

(1) 'વસંતવિજય'નો આસ્વાદ

(2) કાન્તના ખંડકાવ્યોમાં પ્રકૃતિનિરૂપણ

5. યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ લખો : **14**

(1) નીચેના પૈકી કયું આખ્યાનનું અંગભૂત તત્ત્વ નથી ?

(a) મુખબંધ (b) ઢાળ

(c) વલણ (d) સર્ગ

(2) ગુજરાતીમાં આખ્યાનનું બીજારોપણ કરનાર કવિ કોણ ?

(a) નાકર (b) ભાલણ

(c) નરસિંહ (d) મીરાં

(3) ગુજરાતીમાં પહેલીવાર મુખબંધ અને ઢાળવાળા કડવાબદ્ધ આખ્યાન સ્વરૂપનું નિર્માણ કરવાનો શ્રેય કયા કવિને મળે છે ?

(a) નાકર (b) ભાલણ

(c) નરસિંહ (d) પ્રીતમ

(4) પ્રેમાનંદ કૃત 'નળાખ્યાન' કુલ કેટલા કડવાની રચના છે ?

(a) 61 (b) 63

(c) 65 (d) 67

(5) નળ કયા રાજાને ત્યાં અશ્વપતિ તરીકે ગુપ્તવાસ કરી જીવન ગુજારે છે ?

(a) ઋતુપર્ણ (b) વિક્રમ

(c) મધુસુદન (d) એકેય નહિ

(6) 'નળાખ્યાન'માં કયું પાત્ર ખલનાયકની ભૂમિકામાં છે ?

(a) સુદેવ (b) હંસ

(c) નળ (d) કળિ

(7) 'નળાખ્યાન'ને અંતે ઋતુપર્ણને કોની સાથે પરણાવવામાં આવે છે ?

(a) સુલોચના (b) દમયંતિ

(c) ઓખા (d) એકેય નહિ

(8) ખંડકાવ્ય માટે 'કથનોર્મિકાવ્ય' સંજ્ઞા કોણે પ્રયોજી હતી ?

(a) સુન્દરમ્ (b) રા.વિ. પાઠક

(c) ઉમાશંકર જોશી (d) વિશ્વનાથ મ. ભટ્ટ

(9) 'તુકારામનું સ્વર્ગારોહણ'ના કવિનું નામ જણાવો.

(a) બ.ક. ઠાકોર (b) રા.વિ. પાઠક

(c) જયંત પાઠક (d) ઉશનસ્

(10) 'શાપસંભ્રમ' ખંડકાવ્યના કવિનું નામ જણાવો.

(a) નર્મદાશંકર ભટ્ટ (b) કાન્ત

(c) નરસિંહરાવ (d) કૃષ્ણલાલ શ્રીધરાણી

(11) 'દેવયાની' ખંડકાવ્યના નાયકનું નામ જણાવો.

(a) પુરુરવા (b) સહદેવ

(c) કચ (d) શુક્રાચાર્ય

(12) 'અતિજ્ઞાન' ખંડકાવ્યના કેન્દ્રસ્થ પાત્રનું નામ જણાવો.

(a) દુર્યોધન (b) અર્જુન

(c) યુધિષ્ઠિર (d) સહદેવ

(13) 'બેસીને કોણ જાણે ક્યહિં પરભૃતિકા ગાન સ્વર્ગીય ગાય' – કયા ખંડકાવ્યની પંક્તિ છે ?

(a) વસંતવિજય (b) અતિજ્ઞાન

(c) રમા (d) કલ્પના અને કસ્તૂરીમૃગ

(14) 'વિહગયુગ્મ કિશોર રસજ્ઞ એ

રસ મહીં જ પરસ્પર મગ્ન એ' – પંક્તિ કયા ખંડકાવ્યની છે ?

(a) અતિજ્ઞાન (b) ચક્રવાકૃમિથુન

(c) વસંતવિજય (d) એકેય નહિ

Seat No. : _______________

NG2-103

December-2015

M.A., Sem.-III

504 : Gujarati (EB)

(સાહિત્યસ્વરૂપ - ગદ્ય)

Time : 3 Hours] **[Max. Marks : 70**

સૂચના : **બધા** પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

1. ગદ્ય અને પદ્ય વચ્ચેની ભિન્નતા સમજાવી, ગદ્યની વિભાવના સમજાવો. **14**

અથવા

વ્યવહારની ભાષા અને સર્જનાત્મક ભાષા વચ્ચેનો ભેદ સ્પષ્ટ કરી, સર્જનાત્મક ગદ્યના પ્રકારો ચર્ચો.

2. નાટકના સ્વરૂપલક્ષણોને ધ્યાનમાં રાખીને 'ધરાગુર્જરી'નું મૂલ્યાંકન કરો. **14**

અથવા

નોંધ લખો : (**બંને**)

(1) 'ધરાગુર્જરી' નાટકનું ગદ્ય

(2) 'ધરાગુર્જરી'ની પાત્રસૃષ્ટિ

3. 'દ્વિરેફની વાતો ભાગ-1'ને આધારે રા.વિ. પાઠકની વાર્તાકાર તરીકેની વિશેષતાઓ-મર્યાદાઓ ચર્ચો. **14**

અથવા

નોંધ લખો : (**બંને**)

(1) 'મુકુન્દરાય' વાર્તાનો આસ્વાદ

(2) 'દ્વિરેફની વાતો ભાગ-1'માં કથનકેન્દ્રના પ્રયોગો

4. 'રંગતરંગ ભાગ-1'ને આધારે જ્યોતીન્દ્ર દવેની હાસ્ય નિબંધકાર તરીકેની વિશેષતાઓ તપાસો. **14**

અથવા

નોંધ લખો : (**બંને**)

(1) 'રંગતરંગ ભાગ-1' સંગ્રહના નિબંધોનું ગદ્ય

(2) 'વક્તૃત્વકલા' નિબંધનો આસ્વાદ

5. નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ લખો : **14**

(1) 'ધરાગુર્જરી' કેટલાં અંકોમાં વહેંચાયેલું છે ?

(2) 'ધરાગુર્જરી'નો પ્રથમ અંક કેટલા પ્રવેશોમાં વહેંચાયેલો છે ?

(3) 'આજ રે સપનામાં મેં તો સાતે સાગરે સેતુ બંધાવ્યા જો,' પંક્તિ કયા પાત્રના મુખે રજૂ કરાઈ છે ?

(a) ધરા (b) ગુર્જર

(c) પગી (d) વહાલકી

(4) 'ધરાગુર્જરી' નાટકને અંતે ગુર્જર કોનું શબ લઈને આગળ આવે છે ?

(5) 'સાહેબ રાજાનો મહેલ લજવાય એવા તો અહીં પડદા હતા.' વિધાન કોણ બોલે છે ?

(6) 'લગ્નના ઉમેદવાર' લેખ નીચેના પૈકી કઈ શૈલીમાં લખાયો છે ?

(a) સંવાદ (b) વર્ણનાત્મક

(c) એકોક્તિ (d) એકેય નહિ

(7) 'મારો દર્દી' નિબંધમાં કયું પાત્ર આવે છે ?

(a) ગિરિજાપ્રસાદ (b) શંકરીઓ

(c) રવીન્દ્ર (d) મણિલાલ

(8) ઘેલા કાકાનું પાત્ર જ્યોતીન્દ્ર દવેના કયા નિબંધમાં ઉલ્લેખાયું છે ?

(9) 'પેટ' નિબંધમાં લેખક કોને મળવા ગયા હોવાનું જણાવે છે ?

(10) 'જયા અને જયંત' શીર્ષક લેખકે કયા હાસ્યનિબંધમાં પ્રયોજ્યું છે ?

(a) સાહિત્ય પરિષદ્ (b) સાહિત્યસમીક્ષા

(c) વક્તૃત્વકલા (d) સાહિત્ય અને અસ્પષ્ટતા

(11) 'દ્વિરેફની વાતો ભાગ-1'ની પ્રથમ પ્રકાશન સાલ જણાવો.

(12) મુકુન્દરાયની વિધવા બહેનનું નામ જણાવો.

(13) નીચેના પૈકી કઈ વાર્તા 'દ્વિરેફની વાતો ભાગ-1'માં સમાવિષ્ટ નથી ?

(a) એક પ્રશ્ન (b) સાચી વારતા

(c) ખેમી (d) છેલ્લો દાંડક્ય ભોજ

(14) 'દ્વિરેફની વાતો ભાગ-1' સંગ્રહની કઈ વાર્તામાં પ્રાચીન સતીભાવનાની જડતાની વિડંબના રજૂ કરાઈ છે ?

Seat No. : _______________

NG2-103

December-2015

M.A., Sem.-III

504 : Gujarati (EC)

(સાહિત્યિક નિબંધો)

Time : 3 Hours] **[Max. Marks : 70**

1. પદ્યવાર્તા એટલે શું ? તે જણાવી, તેના લક્ષણોની સવિગત ચર્ચા કરો. **14**

અથવા

પદ્યવાર્તાના ઉદ્‌ભાવક પરિબળો જણાવી, કોઈપણ એક પદ્યવાર્તાનો પરિચય આપો.

2. 'ટૂંકીવાર્તા' વિશે વિગતે નોંધ લખો. **14**

અથવા

ટૂંકીવાર્તાની સ્વરૂપગત વિશેષતાઓ સદૃષ્ટાંત ચર્ચો.

3. મધ્યકાલીન ગુજરાતી જ્ઞાનમાર્ગી કવિતાધારાનો પરિચય આપો. **14**

અથવા

અખા ભગતની જ્ઞાનમાર્ગી કવિતાની વિશેષતાઓનો પરિચય આપો.

4. ગુજરાતી રંગભૂમિના વિશેષો સદૃષ્ટાંત ચર્ચો. **14**

અથવા

ગુજરાતી રંગભૂમિના સંદર્ભમાં તમે અભ્યાસેલા કોઈ એક નાટકનો પરિચય આપો.

5. નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : **14**

(1) નીચેનામાંથી કોણ પદ્યવાર્તાકાર તરીકે પ્રસિદ્ધ છે ?

(a) શામળ (b) નરસિંહ મહેતા

(c) દલપતરામ (d) દયારામ

(2) 'મદનમોહના' કૃતિના કર્તાનું નામ જણાવો.

(3) 'નંદબત્રીસી' અને 'સુડાબહોતેરી' કૃતિના કર્તાનું નામ જણાવો.

(4) ગુજરાતીની પહેલી ટૂંકીવાર્તાનું નામ આપો.

(5) 'ખેમી' વાર્તાના સર્જકનું નામ જણાવો.

(6) 'માને ખોળે' વાર્તાના લેખકનું નામ જણાવો.

(7) 'ખરા બપોરે' વાર્તાસંગ્રહના કર્તાનું નામ આપો.

(8) નરસિંહ મહેતા કયા યુગના સર્જક છે ?

(9) 'અખેગીતા'ના કર્તાનું નામ જણાવો.

(10) 'લલિતા દુઃખદર્શક' નાટકના કર્તાનું નામ જણાવો.

(11) નીચેનામાંથી કયું નાટક કનૈયાલાલ મુનશીનું છે ?

(a) કાકાની શશી
(b) લક્ષ્મી
(c) આગગાડી
(d) રાઈનો પર્વત

(12) 'યોગેશ પટેલનું વેવિશાળ' નાટકના લેખકનું નામ જણાવો.

(13) 'નીરખને ગગનમાં કોણ ઘૂમી રહ્યો ?' 'તે જ હું' 'તે જ હું' 'શબ્દ બોલે' – પંક્તિ કયા કવિની છે ?

(14) 'મારી ચંપાનો વર' વાર્તાના સર્જકનું નામ જણાવો.